

Tegenwoordig gaat de verkoop van tijdschriften via callcenters, met opdringerige telefoontjes die je snel moet afwimpelen. Vroeger kwamen die lui aan de deur, zeiden dan eerst heel vriendelijk goedendag, al te vriendelijk, daar herkende je de beroepsgroep aan. Haar moeder had de gladjakkers gelijk door en riep dan: 'Als u mij iets probeert te verkopen dan bent u aan het verkeerde adres, neemt u de burens maar', en gelijk deed ze de deur dicht. Hermien moet eraan denken als ze met een stapel tijdschriften in haar handen staat die ze nodig op moet ruimen. Wel een paar jaargangen liggen er. Vroeger lieten mensen die inbinden, om nog iets te lezen te hebben als je zo'n abonnement uit besparing opzei. Vroeger, vroeger was al het handwerk goedkoper en het materiaal duurder, nu precies andersom. Ze kan hunkeren naar vroeger, naar de eenvoud, de kleine pleziertjes, naar duurzaamheid, wat toen gewoon *zuinigheid* werd genoemd. Ze haat de huidige verspilling zo grondig dat ze zich er dagelijks kwaad om maakt. Wanneer iedereen zich op de stort stort, zoekt zij een opkoper op, zo'n *voddenman* zouden ze vroeger zeggen. Nee, ze doet niet graag iets weg voor niets, weggeven kan altijd nog. Zeg nou zelf, wie is er echt arm tegenwoordig? Verkeerd met geld omgaan, dát is het euvel bij die zogenaamde armen. Voor krijgertjes en afdragertjes haalde men vroeger de neus niet op, dan was je dankbaar en ging je 't spul vermaken. Nu moet alles uit de winkel komen. Ze kan nijdig worden dat ook mensen van haar generatie vergeten zijn hoe het vroeger was, die zouden beter moeten weten. Oh, wat zou ze graag iedereen een lesje willen leren over de echte duurzaamheid die in haar tijd geen milieu-gedoe maar een bittere noodzaak was. Maar bedenk nou toch eens hoeveel urgenter het milieu is. Dat gaat verder dan je eigen leven alleen, dat gaat de hele wereld aan en de volgende generaties. Armoede is de beste raadgever blijkt nu, want zuinig doen als je geld genoeg hebt, werkt niet. Niet genoeg tenminste. Je moet de mensen de armoede, of nee, de zuinigheid *aansmeren*, zoals vroeger het geloof werd aangesmeerd door de pastoor en de dominee. Die gingen met geloof om als colporteurs langs de deuren met stofzuigers en abonnementen. Mensen zijn hardleers. Niemand laat zich meer de wet voorschrijven. Brutaal is men geworden, het gezag wordt ondermijnd aan alle kanten. Moet je maar lezen in de krant hoe agenten worden aangevallen, en godgeklaagd zelfs het ambulancepersoneel. Vroeger had men nog respect voor het gezag, voor oude mensen. Zij zou iedereen wel een beetje meer eerbied en oplettendheid willen bijbrengen, want ze ergert zich blauw, groen én geel, nee, doe maar *fullcolour*, net als de tijdschriften in haar handen. Ja, vergeleken met vroeger is de kwaliteit van papier en kleurdruk wel verbeterd; *glossy's* heten ze niet voor niets.

Ineens moet ze aan Evert denken, een neef van haar die altijd klaagde over de rommel op straat, die geen propje kon zien liggen, die raapte op zijn stoep alles op, en dat terrein breidde zich uit naar de straat. Hij veegde nog ouderwets zijn straatje schoon, maar zo gauw hij de straat uit was dan begon de ergernis weer, dan kwam hij bij haar

klagen dat er langs de snelweg zoveel troep lag, dat mensen maar alles uit hun autoraam flikkeren. Zij vond dat ook, maar hun eensgezindheid hielp zijn ergernis de wereld niet uit, en daar werd de autosnelweg ook niet schoner van. 'Weet je wat helpt, Eef?' Ja, hij was echt benieuwd. 'Je moet gewoon een aanpikkelator kopen.' Neef Eef kende dat Amsterdamse woord niet, dus vertelde ze hem dat als ie zo'n prikstok zou moeten kopen, en dan met vuilniszak een stukje van de A-1 kon gaan opruimen. 'Je wordt er wel niet voor betaald, maar je laat aan alle voorbijrijders zien hoe het hoort, je geeft de mensheid een lesje, en jijzelf doet wat aan je heilige onvrede. Je komt moe thuis en je hoofd is leeg, net als het talud.' Hij heeft het nog gedaan ook. Hoe lang, dat weet ze niet. Ze hoort hem er niet meer over.

Zoekend naar een bewaard wegwerptasje om de tijdschriften in te doen, besluit ze om dan maar bij beetjes het leesvoer naar de oud-papierbak te brengen, om 't papier dan tenminste nog te laten recyclen, al is het zonde van al die mooie plaatjes en verhalen. Ze houdt niet van bewaren *om* het bewaren, zoals die geschifte lui op tv die binnen hun muren, muren van troep bouwen, niet eens meer een plekje kunnen vinden om te zitten. Nee, zij, Hermien, is van de oude stempel nog *proper* en dat moet ook zo. Haar vader was een nette en haar moeder een nog nettere. Ze kijkt op van het tasje waar de plastic tassetjes in zitten en staat oog in oog met een spreuk, die vroeger bij haar ouders in de gang hing: '*Verbeter de wereld, begin bij jezelf*' en ze knikt het nadenkend toe. Nee, ze hoeft er geen geld aan te verdienen, ze wil alleen een voorbeeld stellen, en je moet klein en met jezelf beginnen. Zo'n talent als de hare moet je niet verspillen. Het is er nooit van gekomen, maar er zit een puike colportrice in haar. Eentje met een missie, eentje waar naar geluisterd moet worden, dé vrouw die de mensheid wat kan aansmeren.

Op de fiets neemt ze niet haar eigen buurt, nee, een aan de andere kant van de stad, waar ze geen bekenden heeft wonen, maar die ze wel goed kent van heel voeger, dan voelt het nog een beetje vertrouwd, want zo maar aanbellen is best lastig. Mensen zijn verkopers aan de deur niet meer gewend, de kans dat de deur voor haar neus wordt dichtgedaan is groot. Hoewel, ze heeft iets te *geven*, niet te verkopen, ze wil alleen dat mensen haar tijdschriften én de goede boodschap aannemen, dat ze die bewaren tot zij ze weer komt ophalen. Een uitleensysteem, zo ziet ze het voor zich. Ze heeft een boekje bij zich om namen, adressen, de jaargang en het nummer te noteren. Ze houdt van systematiek en begint bij nummer 1 in de Libellestraat, met eenvoudige sociale woningwetwoningen, maar netjes, huizen uit de jaren dertig met erkers en gepoetste koperen brievenbussen. De bel-etages een, twee en drie hoog geven geen gehoor, maar op de begane grond wordt opgedaan door een vrouw van haar leeftijd, rond de zeventig. Alsof ze een vriendin is! Ze mag binnenkomen en krijgt zelfs een kopje thee. 'Wat een leuk idee,' vindt de mevrouw en laat zich inschrijven voor de tijdschriften-uitleencentrale, voor één exemplaar per week.

Zo, dat was gezellig! Hermien krijgt er zin in, dit wordt succesvol, ze kan het. Nog negen exemplaren te vergeven, en met onder haar arm de tijdschriften geklemd, gaat ze op weg naar nummer 3. Daar wordt ook opengedaan en een meneer, wat hardhorend, houdt de deur op een kier om halverwege Hermiens verhaal (dat ze voor de tweede keer afsteekt omdat hij haar niet goed heeft gehoord), de deur al dicht te doen. Zonder groet nog wel! Daar krijgt ze de dood over in. Maakt ze dan geen mooi gebaar? Wat denkt die man nou, dat ze een bedriegster is? De kriegel schiet erin en die wordt groter als bij nummer 5 drie trappen te beklimmen zijn en ze daar aangekomen, ook wordt afgescheept, door een jonge moeder met een blèrend kind. Ze neemt zich voor, zich tot de begane grond te beperken. Zonder tijdschriften thuiskomen, dat is haar een plicht, *alle tien aangesmeerd* krijgen.

Na een uur ontdekt ze, met uitzondering van nummer 1, dat niemand een tijdschrift van haar wil, iedereen kijkt haar glazig of uiterst wantrouwend aan. Haar uitleg over het milieu en *de Grote Verspilling* gaan er niet in. Op sommige adressen verstaat men haar niet en spreekt ze tegen de muur, maar niet verstaan worden is minder erg dan al die denigrerende blikken. Of ze niet goed gaar is, of door de ratten besnuffeld. Met pijn in haar knieën, een gonzend hoofd, maar vooruit nog één adresje, belt ze op nummer 45 aan, en merkt dat ze niet alleen moe, maar ook opgefokt is geraakt. Verdraaid, het moet en zal haar nu lukken, ze kán het.

Een frêle vrouw van een jaar of vijftig, met een bril zo zwaar van dikke glazen dat die bijna van haar neus zakt, doet de deur wijd open en nodigt haar binnen. ‘Wat fijn dat u er bent, ik heb al de hele middag op u zitten wachten. Ik had al gebeld, maar ze stelden me gerust. Ik kan het allemaal niet meer goed zien, weet u. Het liefst heb ik iemand die ik ken, maar ja, het kan natuurlijk gebeuren dat er een invalster moet komen.’ Binnen is binnen, denkt Hermien en loopt achter de vrouw met de dikke brillenglazen aan. Ze krijgt ook hier thee, al moet ze die zelf zetten, inschenken en na afloop ook haar kopje weer afwassen, want de gastvrouw ziet het allemaal niet meer zo goed. Niet goed? Ze ziet geen sikkepit, merkt Hermien. De blinde vrouw klaagt ondertussen over hoe vuil je huis kan worden en hoe de troep zich opstapelt als je niet meer regelmatig weg kan gooien.

‘Over weggooien gesproken,’ Hermien probeert een ingangetje te vinden, ‘Zou u zich willen abonneren op een tijdschrift, zonder ...?’

‘Ach lieve mens, ik wilde u al vragen mijn tijdschriften weg te brengen naar de papierbak, ik kom erin om. Ik ben wel op vier bladen geabonneerd, twee kunsttijdschriften – ja ik schilderde vroeger zo graag, maar ik kan niet meer zien wat ik schilder –, en op twee kranten die ik ook niet meer kan lezen. U zult wel denken, waarom zeg je die dan niet op, maar de hele tijdschriftenpers is noodlijdend, weet u, mijn broer was uitgever en is failliet, ik vind het zo sneu dat ik maar abonnee blijf, ja ik kan het me permitteren, dat scheelt.’

Voor Hermien het goed en wel in de gaten heeft, staat ze in de keuken bij een kast en krijgt ze een stapel tijdschriften in de armen geduwd, waarvan de helft op de grond

glijdt omdat ze glad en niet goed opgestapeld zijn. Ze knielt nog voor het oprapen als de bel gaat en de blinde vrouw zich naar de voordeur begeeft. Er klinkt na wat onverstaanbaar smiespelen een zware vrouwenstem vanaf de gang, een stem die verontwaardigd is. Dan dreunen er voetstappen op weg naar de keuken. De keukendeur zwaait open en een forse vrouw van middelbare leeftijd, van het type zoals je ze vroeger veel zag onder sociaalwerksters, pront en mannelijk, staat wijdbeens voor haar.

‘Wie bent u? Wat doet u hier? U geeft zich uit voor iemand van de thuiszorg, maar dat bent u niet. U bent een vuile insluiper die een arme vrouw geld afhandig wil maken.’ Die ogen waarmee ze Hermien monstert en beloert! Het zijn bolle ogen en die staan altijd wijd open, dan worden ogen allesoverheersend in een gezicht. Net als bij haar vader. Ze was er als de dood voor. Verlamd gaat ze op haar hakken zitten en de tijdschriften glijden opnieuw uit haar handen.

De struise thuiswerkster pak één zo’n tijdschrift van de vloer op met *De Schreeuw*, - ja die herkent ze van de televisiequizen - van Edvard Munch op de voorkant, en rolt Munch op. Zo’n type komt uit een cartoon van de kwaaië huisvrouw met een deegroller. Ja, kijk, ze pakt de opgerolde magazine stevig in haar rechterhand en houdt die op de hoogte van haar schouder, in de aanslag.

Nou moet je echt ophouden, denkt Hermien, en langzaam komt ze overeind en met elke centimeter dat ze hoger komt, groeit de verontwaardiging in haar. Dat was vroeger ook al zo, dan kon ze nog zo bang zijn voor de bolle ogen van haar vader, als die te ver ging met zijn dreigementen, - en dat deed ie -, dan voer de duivel in haar, (zo omschreef haar moeder dat altijd), dan zette ze het op een krijsen en sloeg om zich heen. Op zo’n moment kon er een schaar door de lucht vliegen of een mes, dan ontving ze een ongekende kracht waarmee ze zware tafels omver kreeg. Dan werden ze bang van háár. Met atletiek, de zevenkamp, hebben ze haar koest gekregen. Eén keer is ze nationaal kampioen kogelstoten geworden. Tot tien jaar geleden heeft ze dit niet meer gevoeld, jarenlang waren er geen redenen om zo boos te worden als nu, of, om in de sport die stootkracht te tonen. Maar onrecht kan ze niet verdragen. Er wordt haar onrecht aangedaan, ze wordt van iets beschuldigd dat ze nog niet zou kunnen *bedenken*. Overeind gekomen, kijkt ze gebiologeerd naar het opgerolde wapen in de hand van de thuishulp. ‘Wou je meppen? Wou je matten?’, sist Hermien. Ze zegt het zo vals en Amsterdams mogelijk. Zij, keurige vrouw, kan een viswif nadoen, wat je niet achter haar zou zoeken, net als die kracht, want zo’n zwaargewicht als haar opponent voor haar is ze niet.

‘Het huis uit,’ brult de bol-oog-haaiebaai, ‘of ik bel de politie’.

Ook die huis-aan-huis-teleurstellingen spelen mee, anders valt het niet te verklaren waarom ze de vrouw aanvliegt en gelijk naar de keel grijpt. Bol-oog heeft een shawl om met paardenhoofden en hoefijzers, zo’n kakmadammen-shawl waar ze zich altijd aan ergert, mits de draagster, zoals deze, geen reden heeft om kakmadammerig te

doen, want doorsnee mens. Vreselijke types zijn dat. Het hoofd in de shawl loopt rood aan en gorgelt onder Hermiens stevige greep. Vlak boven de tronie in haar handen fluistert ze: 'Wat mot je nou, tyfuswif met je kapsones! Toontje lager ja!' Lekker hoe behalve rood aanlopen, het mens geen woord kan uitbrengen en met die bolle ogen van d'r draait. Hoe heerlijk om haar naar adem te zien snakken. God, wat heeft ze een kanker hekel aan dit soort vrouwen. Die moeten de wereld uit, die zijn het niet waard om op deze broze aarde rond te draaien, die maken de planeet lelijk en smerig, die vervuilen het milieu. Hermien knijpt nog harder, voelt het strottenhoofd onder haar vingers, de vergeefse slikneigingen van het monster, ze hoort het zachte pruttelen van het speeksel op de lippen, ziet de bolle ogen nog bollender worden alsof ze eruit willen. Straks zeggen ze ploep en rollen op de grond, als knikkers uit het gat van een ouwe sok. 'Wat is er met mevrouw aan de hand? Waarom maken jullie ruzie? Jullie zijn allebei van de thuiszorg, jullie zijn collega's!', klinkt uit de gang het bezorgde kleine-meisjesstemmetje van de zeer slechtzinnige bewoonster van nummer 45.

Laat ze d'r kop houden, denkt Hermien, eerst deze klus. Ze laat even los, haalt dan diep adem, pakt met twee handen de beide uiteinden van de shawl, rolt ze naar de hals toe om de punten in te korten en trekt met ongekennde kracht die door duivelse drift in haar woedt. Ze trekt en trekt en voelt hoe bevrijdend die uiterste krachtinspanning werkt. Hoe de euforie zich van haar meester maakt, een orgastische ervaring van macht en wellust. Daar kan ze een hele week op teren, dan is ze echt gelukkig en gaat alles haar gemakkelijk af, dan verdwijnen de kleine ergernissen als sneeuw voor de zon. Ze voelt haar eigen kaken die zich spannen, haar vuisten die trillen, haar voeten die zich schrap zetten. Alle vezels in haar lichaam zijn in actie en produceren een soort gelukstofje, ze voelt zich almachtig. Net als die keer dat ze haar afatische vader het zwijgen..., nou ja, de man wilde zó graag euthanasie, hij smeekte er, hoewel onverstaanbaar, om.

Langer dan nodig blijft ze wurgen, het is ook zo'n fantastisch gevoel, ze wil er niet van loskomen, doorgaan, 'doorgaan', smeekt haar ziel. Ze stopt pas als het lichaam aan de shawl in elkaar zakt. Hermien zakt mee, en gaat ook door de knieën.

'Wat gebeurt er toch? Zijn jullie nou nog steeds aan het ruziemaken? Ik zie jullie niet meer.' De bewoonster staat in de deuropening over haar gasten heen te staren. Dat komt goed uit, denkt Hermien, weer een beetje nuchter. 'We hebben het zojuist bijgelegd, mevrouw, het was een misverstand. Ze hebben ons allebei op u afgestuurd, maar deze mevrouw komt u helpen. Ik ga maar. Zal ik wel een stapeltje tijdschriften voor u weggooien?'

'O ja. Dat zou fijn zijn. Dank u wel.'

Al was het maar om de vingerafdrukken, denkt Hermien, terwijl ze door de gastvrouw, met nu negen (die van haarzelf) plus elf nieuwe tijdschriften wordt uitgelaten.